

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
недільях і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 ар.

Про школи і учителів.

(Поволудневе засідане бужовинського союму з дня 23-го с. м.)

По відчитанню поданого нами в числі 35-ім справоздана п. Помпе забрав голос пос. Прункула в справі шкільництва сучавського округу. Після справоздана є в краю 108 волоских шкіл, між ними ледво 7 чотирокласових, а п'ять і шістькласових нема зовсім. Є вправді сім 4-класових, дві 5-кл. і дві 6-класові народні школи, але ті суть мішані, волоско-німецькі, і то так, що волоского вчать тільки в двох найнижчих класах. Волоске населення числило після обчислення з 1890 року 210.000 душ, а має тільки 7 чотирокласових шкіл! А що обчислене народу з року 1890 було тенденційне, доказує приміром се, що після него нема ані одного вірменина, вірм.-ор. віроісповідання, хотій на Буковині є ціла вірм.-ор. парохія і громада і школа. Вертаючи наново до шкільних справ, вказує бесідник, що в сучавській повіті є тільки одна 4-класова школа в Петрівцях, але і тото хотять замінити на мішану волоско-руську школу, хотій ціла громада противна тому.

А як стоїть річ в Сучаві, де є гр. ор. висша гімназія і волоскі паралельки? В Сучаві є чотирокласова волоско-німецька школа, що вже обходила 100-літній ювілей свого істновання. В році 1895/96 переіменили і тото школу на чисто німецьку, де волоска мова має значіне лише научного предм. ту. Не взяли під розвагу, що Сучава має 2800 волоских мешканців і що є повітовим містом волоского округу.

Зі всіх округів сучавський найбільше заущений на поли шкільництва. Після справоздана було на Буковині вже тільки 29 громад, де не було школи а з них припадає майже половина, бо 14 громад, на сучавський округ. А щоби тому зарадити треба би не будувати палат на школи, але зовсім прості будинки а як найбільше, щоби

помістили школярів. Оттак вибудувала приміром громада сьв. Іллі школу-палату за 6000 зр., але против неї стоїть корчма, котру разом з 30 пражинами поля винаймає за 40 зр. річно жидови—гр. ор. релігійний фонд. Таке сусідство не підносить значіне школи а можна би его оминати, бо ті гроші дав би кождий мужик — як би его допустили.

Але і після числа клас сучавський округ найбільший по серетскім, бо має тільки 55 клас. Під покровом високого правительства замінили гр. ор. висшу гімназію, котру заснував і утримує гр. ор. релігійний фонд для православного населення в чисто німецьку школу, а паралельки ледво виборили собі Волохи. Та і тим паралелькам хотять тепер підрізати корінь через те, що не допускають в Сучаві дітий до науки в народній школі на волоскій мові. Тому ставить бесідник внесене, щоби сойм візав правительство засновати в Сучаві школу з викладовою волоскою мовою.

Пос. Вольчинський виявив свій жал до правительства, що так мало опікує ся волоским шкільництвом. Старав ся доказати, що Волохи в прирівняню до Русинів упоследжені на всіх точках і що правительство протегує Русинів з кривдою для Волохів. Закиди его полягали або на помилках друкарських у справозданю, або на незрозуміню предложеного справоздана, або на фальшивих інформаціях та на інсинуаціях. Він вказав на те, що в справозданю з року 1894 є зазначено 19 шкіл з німецьким викладовим язиком, тепер в тій самій рубриці є 36. Германізація йде великим кроком. А причиною того є також і те, що краєвий інспектор не вмє жадної краєвої мови і не може наглядати шкіл. Той германізаційний вплив видко і в учительській семінарії; 12 дівчат волоского інтернату не приймили до семінарії дятото, що не вмєли по німецьки. Молодців і дівчат, що вийшли з волоскої або рускої народної школи, нагинають в семінарії до німецької, щоби знов потому післати їх учити по волоски або по руски. Се чисте перекручу-

ване голови! Русини мають бодай двох професорів до рускої мови при семінарії а Волохи там один однісінський. Таке саме і з інспекціями: чому інсп. Попович інспекціонує школи більше від Ісупескула? (Тут зараз звернули увагу бесідника, що се помилка в виказі і що она поправлена зараз на долинні.) Але, поправив ся бесідник, все таки дивно, звідки інсп. Ісупескул набере часу інспекціонувати, коли має тільки других занять. Для того Волохи жадають, щоби мали такого особного інспектора, як Русини в особі Поповича. Тут дозволив собі бесідник напасті на особу п. Поповича в неоправданій і грубий спосіб. В той спосіб провадив бесідник дальше свою філіпіку, не щадячи при тім інсп. краєвого Тумліржа, і краєве правительство, а найважнійший закид зробив з розпорядження властий шкільних, після котрого учитель, а не родичі має установляти рідну мову дитини. Се мало викликати велике обуренє межи цілим населенєм краю.

Президент краєвий гр. Гоєс відповів пос. Прункулови, що справа сучавської школи ще не порішена в найвищій інстанції, та що сучавський округ під взглядом шкільництва не стоїть найгірше, але є аж п'ятим з черги, отже ліпшим як кіцманський і черновецький. Звертаючи ся до бесіди пос. Вольчинського збивав бесідник по черзі его закиди, а на доказ, що краєве правительство прихильне до волоского шкільництва, навів, що оно підпомагало заснованє волоского інтернату всіма силами і вистарало ся у міністерства о субвенцію для него. Що до інспектора Тумліржа, то не тільки, що не потернить через него школи ані волоске ані руске шкільництво, але взагалі можна Буковині погратульовати, що такий чоловік розвинув свою діяльність на поли краєвого шкільництва.

Чи він добрий на своїм місци, треба вже лишити до рішеня тим людям, що займають ся тими ділами, і що его покликали на те місце. Але і результати его праці євдичать против пос. Вольчинського, бо інспектори округні рад-

ЗАЛІССЯ.

Повість

ОСИПА МАКОВЕЯ.

(Дальше.)

— А вже-ж! — відповів дідич твердо. — Недавно на школу дав я, тепер на церков хочете — то за богато!

— Все-ж таки думати о тім мусимо.

— Що ви тут видумаете? — питав ся дідич роздрознено. — Чи громада ціла потрафить зложити вам хоч кілька соток тепер? Звідки возьме? Самі жебраки! — Що зароблять, то зідять. Ви тепер, отче, з думкою про нову церков і не носіть ся, конкуренції не розписуйте, бо я нічо не дам і не видрете від мене. Не можу... не маю! Ще час о тім думати!

О. Левіцький підняв ся з фотелю, дякуючи дідичеві за відступленє каплиці, і збирив ся до відходу.

— А за ті вибори — сказав ще дідич — не потребуєте, отче, дуже гнівати ся. В політиці сентиментів нема; а доки я, Поляк, жию ту в Заліссю, доти, кажу вам отверто, буду старати ся, щоби поль-

скість всюди була горою. Переможете мене — добре; не переможете, то не дивуйте ся.

— Я не гніваю ся, пане, на вас — відповів о. Левіцький, хоч як ему та розмова не була по душі — і думаю, що ви не повинні також на мене гнівати ся. Адже то не з особистої причини...

— Добре, добре, — перебив ему дідич — але... Ну, киньмо се! Отже відступаю вам каплицю, оттут маєте ключ від неї. І з тими словами передав Левіцькому ключ, подав холодно руку — і Левіцький вийшов, з немилим почутєм упокореня в серцю. Мав би він був богато дечого сказати; але пору на се вважав невідповідною, — рад був, що хоч відступлено ему каплицю, без котрої годі було би ему обійти ся.

Ледви Левіцький вийшов, як Заборовському принесено з почти часописи і лист від сина Станіслава, що був поручником при кавалерії. В ту хвилину увійшла в комнату Маня і, замітивши в руках батька лист, спитала: — Може від Стася?

— Від Стася.

— Що пише?

— Зараз! — Заборовський читав з нахмареним лицем. — Що пише? Ану, щож той гультай вмє коли написати! На, маєш,

прочитай собі! Двіста зр. хоче, щоби я ему післав... Ну, вже я такий глупий не є, як ему може здає ся. — Заборовський почав нетерпеливо ходити по комнаті. — І то саме тепер жадає, коли мене вчера таке нещастє спіткало, коли я в цілїм домі сам не найду тільки готівки, а позавтра маю рату платити в банку, чотириста зр.!

— Він так просить! — замітила Маня несємїло, прочитавши дещо з листу.

— І що з того, що просить? А на похороні мамі як був, не взяв сотку? Вже єї пустив? І на що тому гультаєви тільки грошей?

— Пише, що то якась справа гонорова — замітила Маня.

— Гонорова? — говорив батько гнівно. — Красна мені справа! Певно в карти програв, як звичайно, а ти, тату, з остатного тягни ся і плати! Ні вже! — Заборовський махнув люто рукою. — Досить уже мене обдер! Нехай вертає з войска до дому і гарує так, як я! Нехай сам добуде з тої землі більше доходу, як я добуваю.

— Готов мати великі неприємности — замітила ще дівчина, зі страхом споглядаючи на батька.

ник Ісепескул і інспектор Попович сповняють совістно своє завдане і разом з краєвим інспектором піднесли шкільництво краєве на ту вижину, на якій досі не було.

Жадано посла, щоби низші волоскі паралельки в Сучаві замінити на висшу гімназію супротивляє ся бесідник з тої причини, що задачею висшої гімназії є підготовляти учеників до університету — а деж маєте волоский університет? Для заграниці ми не маємо охоти виховувати університетських студентів.

Дармо змагав ся пос. Вольчинський против шкільних властей за розпоряджене що до означення мови. Тут треба розрізнити „Umgangssprache“ а „Muttersprache“. Означене тої мови при слугує на підставі міністерського розпорядження учителями по переслуханю родичів і випитаню дитий.

Опісля забрав слово краєвий інспектор др. Тумлрж і виказав на підставі докладних дат, що всі закиди і підозріння не справедливі, бо краєва рада шкільна старає ся ділати виключно в цілях просвіти і не кривдить нікого а опікує ся школами кожної народности. В справі перепавших при іспиті дівчат виказує, що жадна з них не перепала з одного предмету, але з кількох а між ними були не тільки Волошки але і дівчата інших народностей. Впрочім на чолі комісії екзамінаційної стоїть Волох інспектор Ісепескул, то він певно не дав би зробити кривди вихованицям волоского інтернату. Так само несправедливим є заміт, що Русини мають двох професорів для руского при семінарії а Волохи тільки одного. Для рускої мови є один і для волоскої один, а принакрово є другий професор, що має іспит для рускої мови, але ніколи не учить ані одної години того предмету, лише викладає натуральну історію. А за те мають Волохи директора із своєї народности і з межі 7 учителів є 4 Волохи! Отже хто, як хто, а Волохи не мають чого жалувати ся. Що до інспектора Поповича і інспектора Ісепескула поясняє бесідник, що перший має приділені собі різні адміністративні справи і мусить так само працювати як інсп. Ісепескул, що є заразом директором семінарії. Діяльність обох не ограничає ся на інспекціонуваню шкід, а се виконують они в однаковій мірі, бо сего року інспектор Попович звидів тільки о три класи більше від інспектора Ісепескула. Дотичний закид пос. Вольчинського полягав на ошибці. Так само на незрозуміню полягав заміт, що німецькі школи зросли з 19 на 36. Незрозуміне поветало через те, що до тої рубрики вчислено і ті школи, в котрих в двох перших роках учать по руски, по волоски або

по польски. В тім році не засновано ані одної німецької школи і тільки ті самі школи переставлено в рубриках. На дальший заміт пос. Вольчинського, що рада шкільна не дає до друку готових уже волоских учебників, а тримає їх роками в бюрі, та жадає від авторів перекладу чи на німецький, чи на руский язык, відповів бесідник, що причиною того є або недостатачі в науковім уложеню книжок, або непатріотичний зміст волоских читанок. Там вчислені всякі історичні події, але імени австрійского героя не знайдеш. То-ж і проволока не є виною краєвої ради шкільної, лише самого автора.

Опісля промавляв ректор університету пос. др. Рошман, представляючи річ так, що властиво Німці покривджені в шкільництві супротив других народностей в краю. Що-до заведеня висшої волоскої гімназії мусить бесідник заявити яко ректор університету, що молодіж університетска вже і так має за малі відомости німецького языка, щоби могла з користю слухати викладів. Коли-б домагане Волохів сповнило ся, тогди треба би хіба заснувати крім німецького ще і волоский університет, взглядно руский — а на се не стати Буковину.

По коротких замітках пос. Вольчинського, на котрі відповідали знов др. Гоеє і др. Тумлрж забрав слово пос. Смал-Стоцький і відпер в досадних словах замітку пос. Вольчинського що-до особи інспектора Омеляна Поповича.

З угорської Русии.

(Допись „Буковини“).

В числі 30-ім подали ми статю про угорську Русь, в котрій між иньшим говорило ся про велику нужду угорських Русинів. Аби зарадити якось тій нужді, єпископ Фирцак скликав, як звисно, нараду до Будапешту. В числі 31-ім подали ми голос мадярської газети Pesti Hiriar, котра пожалувала троха угорських Русинів, накинула ся навіть на жидів, що з Росії і Галичини прийшли на Угорщину, але свої жаї закінчила чисто-жидівською радою: „Даймо Русинам хліб, а они з вдячности стануть Мадярами!“ Так зробили жиди в Угорщині, а що Pesti Hiriar жидівська газета, то не диво, що й другим так радить. Наш дописуватель з Угорщини пише нам з тої нагоди так: „Нема що покликувати ся на Pesti Hiriar, бо та газета в руках жидів і нам противна. Одною рукою ніби подає

нам милість, а другою бе нас по лицю. Не треба вірити жидови; він тільки дбає, аби ему було добре. Наші жиди жадають тепер помочи для себе, бо кажуть: они через то поробили ся дереунами і лихварями, що дуже бідні. Декотрі пани піднесли навіть ту думку, щоб жидам помогти: вовка хотять наситити, аби не кивав ягняти... Та сесе полїтика! А й бо Макіявеллі дав їм розум, кедь (коли) так хотять чинити.

Не знаю певно, чи так стоїть діло, але я маю деяку підставу здогадувати ся, що коли такий Pesti Hiriar нарікає на прихід чужосторонних жидів в Угорщину, то лише длятого, що боїть ся, аби їм польскі і російскі жиди не віддерли хліба та не поставили в злім світлі перед корінними Мадярами. Наші жиди більше поступові, їдять солонину і свинське мясо і стидують ся, що їх братя боїть ся „трешного“. Наші жиди удають Мадярів і тому Pesti Hiriar, нарікаючи на долю Русинів, що їх знищили захожі жиди, хоче притім дешо зискати для мадярських жидів і для Мадярів самих. Та ледви, чи жиди знесають притім богато, коли би справді правительство наше заняло ся долею наших збіднілих Русинів. А нам добра опіка належить ся від Угорщини, бо ми не мало крови пролягли за нашу вітчизну.

Зачуваю, що замість старостів (февішпанів) дістанемо на чотири рускі столиці (Унг, Берг, Мараморш і Угочу) одного комісаря, котрий би мав заняти ся поправою відносія в наших руских сторонах і спинив жидівську захланність. Кажуть, що Маврикій Балайтий призначений на се місце; має то бути чоловік справедливий, як Катон. Говорять, що і коршми відберуть від жидів а передадут Русинам, певні того, що ті так не зруйнують народу, як жиди.

А які у нас жиди-дереуни, на то вам ось який доказ: Один латірський мужик пішов купувати коні до Мукачева. Мав 200 зр. в кишені. Два жиди пустили ся за ним. Мужик побачив їх на торговици і скрив ся перед ними, але они таки віднайшли его і спитали, що купує. Знали вже наперед, що ему коний потрібно, отже втягнули его до такого „гешету“: продали ему за 180 зр. два коні, котрі не були варті і 60 зр. Дістали за то від мужика 20 зр. і від того, що продав коні, також 20 зр. Потім мужик найшов „ганч“ в конях, бо були дихавичні. Він не знав своїх прав, не знав як відобрати всі свої гроші і відступив жидам куплені коні за 100 зр. Зробивши такий „світлий інтерес“, мужик утік з ярмарку. Жиди за ним. Зайшов мужик уже вечером у воршму по дорозі, випив горівки, дивить ся: прийшли жиди з тими сами-

— А що то мене обходить?! Чорт его побери, коли такий вдає ся!

З тими словами станув коло вікна і замітив на подвірю Мошко Зільбера. Вийшов зараз з комнати і прийняв жиди на ганку.

— Я прийшов до ясно-вельможного пана... — почав арендар.

— Добре, добре, я казав вас закликати — сказав дідич. — Ні, чекайте, ходіть до канцелярії.

В канцелярії розповів Заборовский арендареві, котрий стояв смирно коло дверей, що рад би продати все дерево, виломане або вирване вчешашною бурєю в лісі. Крім того рішив ся, так як Мошко того перше хотів, продати ему для вирубу Дуброву, але ніяк за такі дешеві гроші, як Мошко дає. Отже що він на те?

Мошко сказав, що виломаного бурєю дерева ще не оглядав, отже не знає, що сказати, а що-до Дуброви, то він хоч як рад би дати більше грошей, але не може; він єї оглядав і бачить, що там більше, як на тисяч зр. дубів нема.

— Але-ж, жиде, — схопив ся Заборовский — та ти мене хочеш живцем зі шкіри обдерти! Адаже там буде дубів що найменше на тисяч пятьсот зр.!

— Я не пхаю ся — говорив арендар смирно. — Коли вельможний пан не може дати Дуброви за тисячку, то я цілком не хочу єї купувати. На що мені страти?... — Страти... страти! — говорив дідич зневажливо. — І ти, жиде, коли стратив?

— Чому ні, яєний пане? От вчеша стратив; взяв від попа поле в аренду і град все вибив.

— Ну, але за тисяч зр. я Дуброви не продам!

— Як пан хоче — замітив Мошко.

— Дасьте 1500 зр.?

— Не дам! Там, в Дуброві, дуби не такі старі і грубі, материял будівляний не першої сорти.

— Але-ж, жиде! Тепер залізниця будують, дубових порогів потребують тисячами.

— Я знаю — говорив Мошко спокійно, заповнявши палець в бороду. — Н-ну! Дам ще 50 зр. більше — додав по хвилі, вичікуючи як би зі страхом відповіді.

Заборовский зробив грізну міну, приступив до жиди, поклав ему руку твердо на плече і, зісунувши брови: — З ким же то, братку — каже — думаєш ти в той спосіб торгувати ся? По пятьдесяти докидаєш? Мошко аж зігнув ся під рукою дідича

і настрашеним голосом відповів: — Я би може й докинув ще троха, як би собі зараз міг відтягнути з тих грошей за Дуброву моїх пять-сот зр., що мені вельможний пан винен. Вже три роки...

— Що? відтягнути?! — спитав Заборовский. — Ні, жиде, я бачу, що нині з тобою не дійду до ладу. Іди собі, жиде, йди, най тебе не виджу, бо рука мене свербить! Щезай мені з очей!

І майже викинув жиди за двері. Мошко постояв мовчки кілька хвиль на ганку; хотів вертати ся, але роздумав ся і помалу пішов до дому.

Однак вечером того самого дня Заборовский післав знов по него і продав ему Дуброву за 1100 зр. з умовою, аби тепер ще не відтягав ему з тої суми нічого, бо потребує. З тих грошей зараз на другий день по полудни пішло 400 зр. до банку на сплату рати, а 200 зр. синові, бо Заборовский бояв ся можливого скандалу і розважив, що із Стаєя господар не буде. Мошко того дня був незвичайно вдоволений...

(Дальше буде.)

ми кінцями, що їх уже звернув. Стали они его знов намовляти, аби купив ті коні. Дав ся мужик намовити, думав, що то інші коні. заплатив за коні 80 зр., а жидом дав за їх бесіду 5 зр. Рано побачив, що коні ті самі дихавичні, пішов за жидом аж до Галичини і там за 50 зр. звернув ему коні назад...

Видко, бояв ся мужик добивати свого права в суді, бо в нас процеси тягнуть ся дуже довго, буває і так, що „немащені колеса не обертають ся“ — отже легко на процес можуть піти і міхи і оріхи. Через таких дерунів і безправства угорський Русин став уже Гелотою, боїть ся всіх, а відваги не має так, як Мадяр. Жиди безличні, стріляли вже і на п. Балайтія і на сьвящеників... горе нам від них у нашім краю.

НОВИНИ.

Чернівці, дня 26-го лютого 1897.

З краєвих фондів признано підмоги для ріжних товариств і заведень, між ними для тов. Руска Школа 200 зр., тов. Руска Бесіда 300 зр., тов. Руский Народний Дім в Чернівцях 300 зр.

Фреквенція в австрійських університетах. В сегорічнім зимовім курсі на австрійських університетах було записаних студентів: у Відні 6.104, в Грацу 1.667, в Празі, на чеськім університеті 2.787, на німецькім 1.391, у Львові 1.556, в Кракові 1.296, в Інсбруку 1.004, в Чернівцях 391. Записаних на всіх університетах богословів було 1.189, правників 8.078, медиків 4.728, філософів 2.201, — всіх разом 16.196. Найбільшу фреквенцію виказують, як звичайно правничі виділи; на лікарських виділах фреквенція зменшила ся на користь філософічних.

Запомога для соціалістів. Берлінські часописи доносять, що провідники німецьких соціалістів переслали з каси свого сторонництва 10.000 марок австрійським соціалістам на агітацію перед виборами до ради державної.

Вечерок Союзу, що відбув ся вчера в салі гімнастичного товариства, випав незвичайно гарно. Тільки гостей, особливо з провінції Союз навіть не сподівав ся. Зіхали ся рускі родини з ріжних сторін Буковини, а були гості і з Галичини. Ріжниця поміж вечерками Карпата а Союзу вийшла така, що коли на вечерку Карпата більшу частину гостей становили Волохи, то на вечерку Союзу були переважно рускі родини. До кадрили стануло около 80 пар. Було кілька панів і в народних строях, котрі на Буковині не знати чому рідше можна бачити, як в Галичині, хоч народний стрій дуже практичний на забави; не потрібно все нові сукні справляти. Гарних панночок було дуже багато. Воімо ся, що тепер по вечерку всі Союзани засядуть писати поезії на честь тих красовиць, на чім панни і руска література певно нічого не втратить... Молоді панні списали ся добре і працювали в поті чола. Гуляли, гуляли, гусли розривались і гули цимбали, бас ревів, як вихор легіні літали, кружок дівчат як мак лелів. Розійшли ся, коли вже світало. До доброго гумору гостей причинив ся також наш кунець п. Власюк, котрий мав буфет.

Вокально-декляторський вечер в XXXVI-ті роковини смерті Т. Шевченка відбув ся у Львові в середу 10-го н. ст. марця с. р. в салі „Народного Дому“. В концертї возме участь Ви. Мишуга і панна Королевичівна, артистка співачка опери.

Бесіда Ісуса Христа. Англійка, Агіїшка Шмід Люї, що займає ся поважно студіями над язиком грецьким, арабським і сирийським знайшла в однім монастири на горі Синайській одну з найстарших рукописей Нового Завіта. Квестія, якою мовою Ісус Христос говорив, довго не могла бути порішена. Одні припускають, що Христос говорив по грецьки, бо в тім язичі найімовірніше написано три євангелія. Інші доводять, що Христос говорив бесідою арамейською, бо та бесіда була за часів Христових бесідою людською в Палестині. В тім власне язичі е на-

писана рукопись знайдена на горі Синай. Агі. Шмід Люї мовить, що Ісус Христос говорив з народом галилейським і з рибачами над озером генезаретським бесідою арамейською, бо инакше наряд не розумів би був Ісуса Христа. На довід свого твердження покликуює ся на грецький текст Н. Завіта, де знаходить много арамейських слів неперетолкованих. В синайській рукописи слова Христові на хресті: „Πι, ιλι lama sawach-fani“ наведено в цілости а не в толкованю, з тої простої причини, що виповіджено їх в язичі арамейським. Після свідощтва Евсевія єванг. сьв. Матея в первіснім текстї була написана в язичі арамейським. Давнійше уважано язик арамейський за зіпсуту форму єврейського. Новійші студії виказують, що е то самостійна бесіда, як єврейська або арабська.

Телефони по церквах входять що-раз більше в ужите, особливо в Англії. Телефони ті лучать звичайно церкви з шпиталями, або другими закладами, звідки люди не можуть іти до церкви. Але і приватні люди мають полученя з церквами посредством телефонів. В той спосіб проповідь сьвященика проповідуючого в церкві слухають не тільки ті що єуть в церкві, але всі, що мають полученя телефонічні.

Придержані обманці. В окружнім суді в Станіславові придержано Авраама Енглендера vel Енгельмана, літ 40, середного росту, брунета з чорними очима, подовжним лицем і рудавою, коротко стриженою бородою, прибраното по німецьки і Ігнатія vel Ісаака Грінберга, літ 53, слухного росту, шатина з синими очима, подовжним лицем і повною, темною бородою, теж убраното по німецьки. Оба говорять по польски і по німецьки. Перший подає себе за звичайного „ганделеса“, другий за трохи ліпшого, бо за „ганделеса від старинностей“. Від довшого часу обігравали они спільно по залізницях підчас подорожи пасажирів III-ої класи, граючи трома числами назначеними картами. Станіславівський окружний суд звиває пошкодованих, щоби згодили ся самі або донесли ему про свої страти.

Як женити ся. Один англійський поет дає кандидатам до супружества такі ради: Жени ся з любови, бо тогди возьмеш жінку; коли ся ожениш для гроша, будеш мати паню; коли для становиска товариського, будеш мав даму. Жена буде тя любити, пані поважати, дама терпіти тебе. Жена буде ся з тобою згаджувати, пані буде тобою рядити, дама ігнорувати. В хоробі, жена буде тебе доглядати, пані відвідувати, дама довідувати ся о здоровле. Жена буде ділити ся твоїми клопотоми, пані твоїми грішми дама твоїми довгами. Коли умреш жена твоя буде тебе оплакувати, пані жалувати, а дама приодягне чорну сукню. Щира правда!

Найстарший корабель. Найстаршим кораблем на сьвітї е корабель з року 1760. Корабель той е власністю Англії і служив 130 літ без перерви гандлеви. Тепер пійде він на опал. Листа англійських кораблів виказує ще 6 деревляних кораблів, що мають близько 160 літ. Сей факт е о стілько цікавим, що корабельна статистика виказує пересічний вік кораблів не більший як 45 літ, бо в тім періоді часу кожний меньше більше корабель розбиває ся або тоне.

Усунене гори. Страшний случай став ся на території громади Пожорита на Буковині. В ноци 14 с. м. усунула ся верства землі з гори. Верства усуненої землі заняла плаощу на 8 гект. і посувала ся з незвичайною скороєстю засипуючи або забираючи з собою все, що подибала. У підніжжя гори стояла селяньська хатина. Туя хату і прочі будинки знищила земля цілковито, а двоє людей Евфемію Гусака і Юрка Люкана і 15 штук худоби присинала. Часть будинку, малого хлопця, коня і трое телі і шість овець понесла на собі — мов на тратві — в долину на віддалене 600 метрів і нічого їх не ушкодила. Евфемію видобуто ще живу знід землі але по кількох годинах умерла. Тіло Люкана і засинані звірата видобуто аж на другий день. Творили они збиту масу не до пізнаня. Дивна річ, що про сей випадок писала тільки черновецька Gazeta Polska, а інші часописи не повторили сеї вістки. Не знати, кілько на тім правди.

Конкурс. Виділ тов. „Руска Бесіда у Львові“ розписує сим конкурс на самостійного директора народного театру „Рускої Бесіди у Львові“. Услівя: 1) Обняте театру у власний заряд наступає дня 1-го квітня с. р. 2) Зложене відповідної кавції. 3) Предложене свідощत्व до теперішнього занятя. Подана належить внести на письмі найдалше до дня 15-го марця с. р. до виділу тов. „Руска Бесіда у Львові“ ринок ч. 10., де також засягнути можна ближших поясень. — У Львові дня 17-го лютого 1897 р.

Урод. В Арадї на Угорщині породила одна жена дїтину, огромне чудовище. Дїтина тая мала голову покриту довгим волосем, трое уст, три носи, трое очий, чотири руки і чотири ноги з величезними пігтями. Дїтина жила лиш 5 годин. Тіло єї відіслано до анатомічного музею в Будапешті.

Велике нещасте скоїло ся в Сучаві дня 19-го лютого. На ріці Сучаві ішла велика крига а на мості стояло кільканайцять робітників з гагами і джаганями, щоби розрубувати криги і боронити міст від напору води. Коло робітників зібрав ся більший гурток цікавих людей, між ними і багато дїтий, що придивляли ся розбуханым філям ріки. Нараз заломило ся поруче, на котре опирали ся люди на мості і близько сорок осіб упало до води між криги. Дехто зловив ся моста, дехто видрапав ся на кригу і таким способом уратував ся від смерти. Один жовняр Вільгельм Штарк виратував при тій нагоді пятайцятьом особам жите. Та мимо того утопило ся, як до тепер сконстатували, осьмеро дїтий і одна доросла особа.

Нещасливий випадок приключив ся властителеви реальности в Чернівцях Гр. Голубієрови, коли їхав на дворець залізничї. В скорій їзді з гори вилетів він з воза і ударив ся так сильно до залізного стовпа від електричних проводів, що стратив память на місци. Тяжко раненого осмотрив др. Лютінгер і казав відвезти до дому.

Убийство в вагоні. З Лондона доносять: Оногди вечером найдено в вагоні поїзду укритого під лавкою трупа молодой 19-літної дївчини, страшно покаліченого. На стачї Ватерльо ждав однин пан і той пізнав зі страхом в трупі дївчини свою суджену. Як довершено убийства, не можна цілком дійти. Поліция напружає всі сили, щоби вияснити ту загадку.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 26-го лютого 1897 року.

Відень. Цісар виразив президентови міністрів співчуте по поводу смерти его матери у власноручнім, дуже ласкавім письмі.

Петербург. Росія завізвала Грецію відкликати свої війська з Крети до трох днів, бо в противнім разі Росія рішила ся навіть без огляду на згоду держав разом з Францією, Німеччиною і Австрією ужити против Греції найострійших примусових способів а в першій лінії блокаду грецьких війск.

Лондон. В висшій палаті вияснив лорд Салісбури державну політику, котра, як думає годить ся з замірами всіх сполучених держав. Правительство англійське жадає автономії Крети, котра остала би складовою частиною турецької держави. Колиб Туреччина або Греція не хотіли на завізване держав забрати свої війська з Крети, втогди повинні держави вимуєнти силою послух для себе.

Лондон. Бюро Райтера доносить з Атенів, що король і правительство заявили, що не можуть відступити від розпочатих кроків і їх буде в дальших змаганях підирати цілий грецький наряд.

